

گزارش چند مشاوره دارویی

مرکز اطلاعات دارویی و سومو

واحد تحقیق و توسعه، معاونت دارویی و غذایی، وزارت بهداشت

تحمل است، ممکن است در اثر تکرار استفاده از دارو، عوارض برطرف شود، لیکن اگر شدت عوارض زیاد می‌باشد، می‌توانند با پزشک خود مشکل را مطرح نموده و در صورت امکان از داروهای ضددرد دیگر استفاده نمایند.
Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation

گزارش مرکز (صرف امپرازول در بارداری)
خانمی ۳۲ ساله به وزن تقریبی ۶۸ کیلوگرم به علت ناراحتی معده به پزشک مراجعه کرده و پس از معاینه با تشخیص زخم معده برای ایشان کپسول امپرازول به مدت ۴ هفته روزی یک عدد و

صرف داروهای گروه C باید با احتیاط باشد و در صورتی استفاده شوند که داروی جایگزین با این معنی بیشتر در دوره بارداری برای آن وجود نداشته باشد

آموکسیسیلین ۵۰۰ میلی‌گرم هر ۱۲ ساعت ۲ عدد تجویز شده است. این خانم در ماه دوم بارداری هستند. بیمار مذکور با مرکز اطلاع‌رسانی تماس گرفته و در مورد صرف این

گزارش مرکز (عارض ناشی از مصرف شیاف ایندومتانسین)

خانمی ۲۲ ساله به وزن تقریبی ۷۰ کیلوگرم به علت کمر درد به پزشک مراجعه نموده است پس از معاینه برای این خانم شیاف ایندومتانسین تجویز شده و ذکر گردیده که در هنگام درد یک عدد از آن را استفاده نمایند. این خانم همان شب اول، یک ساعت پس از مصرف شیاف احساس حالت تهوع و سرگیجه نموده‌اند. همچنین اظهار داشتند که سال قبل نیز در اثر مصرف همین شیاف دچار سردرد و سرگیجه و تهوع شده بودند. سؤال این است که آیا حالات ذکر شده مربوط به مصرف ایندومتانسین است.

حالت تهوع و سرگیجه و سردرد جزء عوارض داروی ایندومتانسین است که در ۹ - ۳٪ افراد مصرف‌کننده بروز می‌کند

پاسخ:

بروز حالت تهوع و سرگیجه جزء عوارض داروی ایندومتانسین است که در ۹ - ۳٪ افراد مصرف‌کننده بروز می‌کند. سردرد نیز از عوارض شایع است که در ۱۱٪ موارد ایجاد می‌شود. به بیمار توصیه شد که اگر شدت بروز این حالات در حد خفیف است و برای بیمار قابل

پاسخ:

داروهای دوران بارداری اطلاعاتی می‌خواستند.

پاسخ:

آموکسیسیلین در دوره بارداری گروه B و امپرازول گروه C است. داروهای B در بارداری ایمن هستند و می‌توان آنها را مصرف نمود. مصرف داروهای گروه C باید با احتیاط باشد و در صورتی استفاده شوند که داروی جایگزین با اینمی بیشتر در دوره بارداری برای آن وجود نداشته باشد. شایان ذکر است که خطر استفاده از داروهای در سه ماهه اول بارداری بیشتر است. با توجه به وضعیت این خانم که در ماه دوم بارداری هستند توصیه شد که با پزشک خود تماس گرفته و در صورت صلاحیت ایشان بجای امپرازول، از داروهای دیگری که دارای خصوصیات مشابه هستند و در بارداری اینمی بیشتری دارند، استفاده نماید.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

گزارش مرکز (عوارض جانبی استازولامید)

خانمی ۶۵ ساله به وزن ۶۲ kg با مرکز اطلاع رسانی تماس گرفته و اظهار داشتند که مدت ۲ سال است مبتلا به گلوکوم هستند و از مدت‌های قبل قطره‌های چشمی پیلوکارپین (۱ قطره هر ۶ ساعت) و تیمولول (۱ قطره هر ۱۲ ساعت) استفاده می‌کردند. از ۳ روز پیش به دستور پزشک قرص استازولامید هر ۶ ساعت یک عدد می‌خوردند و در حال حاضر احساس ضعف و خواب‌آلودگی شدید همراه با سوزن سوزن شدن در دست و پا دارند.

سوال:

آیا این عوارض مربوط به استازولامید است؟

استازولامید یک داروی مهارکننده آنزیم کربنیک آنهیدراز است که با دوز ۲۵۰ mg تا ۱ g در روز، در گلوکوم استفاده می‌شود. حالت ضعف و خستگی، کاهش اشتها و سردرد جزء عوارض شایع آن هستند و در دوزهای بالا، خواب‌آلودگی و پارسقی بیشتر دیده می‌شود. با توجه به توضیحات این بیمار، به نظر می‌رسد

حالت ضعف و خستگی، کاهش اشتها و سردرد جزء عوارض شایع استازولامید هستند و در دوزهای بالا، خواب‌آلودگی و پارسقی نیز دیده می‌شود

که عوارض ذکر شده مربوط به استازولامید باشد و توصیه گردید اگر تا چند روز دیگر بهتر نشتدند با پزشک خود مشورت نمایند. در تماس بعدی با این خانم، مشخص گردید که عوارض همچنان ادامه داشته و ایشان به پزشک مراجعت نموده و در نهایت دارو را قطع کردند، در حال حاضر هیچ یک از علائم قبلی وجود ندارد.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

گزارش مرکز (سوءاستفاده دارویی از HCG)

خانمی ۲۶ ساله ضمن تماس با مرکز اطلاعات دارو و سوم پیرامون موارد و نحوه مصرف آمپول HCG سؤال می‌نماید. در پاسخ این سوال که وی این دارو را به چه دلیل مصرف می‌کند دچار تردید و تناقض‌گویی شده و

سوءاستفاده از ترکیبات استروئیدی در شوروی سابق و آلمان شرقی جهت پیروزی در مسابقات ورزشی و القاء حس برتری اندیشه کمونیسم، از روش‌ترین مثال‌های این ناهمجارتی عمیق اجتماعی هستند که پیروزی ورزشی را به هر قیمتی تعقیب می‌کند. به کارگیری داروها برای بهبود کارایی ورزشی (دوپینگ) از جمله این روش‌های ناهمجارتی است که پیشینه‌ای به قدمت سابقه رقابت‌های ورزشی دارد. از المپیک‌های یونان باستان که شراب و شکر را برای افزایش توانایی و کاهش اضطراب ورزشکاران به کار می‌بردند تا به امروز که مصرف استروئیدهای آنابولیک در مسابقات رده بالای ورزشی و حتی باشگاه‌های کوچک رواج یافته است، سلامتی فرد و اجتماعی رفته به پیروزی و شادی موقت پیروزی ورزشی فروخته شده است. استروئیدهای آنابولیک از لحاظ عملکرد مشابه هورمون جنسی مذکور می‌باشند و از جمله پرمصرف‌ترین داروها مورد استفاده برای دوپینگ می‌باشند (ناندرولون، اکسی متلون اکساندرولون و استانازولول). یکی از مهم‌ترین عوارض این داروها تضعیف و تحلیل بیضه‌هاست. این عارضه از آن‌رو پدید می‌آید که استروئید مصرفی با اثر بر غده هیپوفیز، از آزاد شدن هورمون‌های محرك غدد جنسی جلوگیری کرده و بیضه‌ها در فقدان عامل محرك شروع به تحلیل رفتن می‌نمایند. این پدیده فرد را به سمت ناباروری (عقیمی) خواهد برد و علاوه بر آن صفات ثانویه جنسی، تمایلات از میانی این را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. گرچه پیروزی ورزشی تنها نشانه بهبود کارکردهای خاص مربوط به آن رشتہ ورزشی است، اما امروزه پیروزی و ابراز موفقیت در میادین مسابقات ورزشی در سطوح فردی نمادی از حس برتری طلبی و جلب توجه و در عرصه‌های اجتماعی به شاخصی برای توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... تبدیل شده است. این بیش از هزاری باعث شده است تا ورزش از شکل ابزاری برای تضمین سلامت فردی و اجتماعی به هدفی اساسی از دیدگاه فردی و اجتماعی بدل گردد.

سرانجام اعتراض می‌کند که دارو را جهت همسر خود تهیه نموده که مدتها را به ورزش بدنسازی در یکی از باشگاه‌ها مشغول بوده است. همسر این خانم در دوره تمرینات ورزشی از داروهای استروئید آنابولیک نظیر ناندرولون و اکسی متولون نیز استفاده می‌کرده است. ورزش امروزه به پدیده‌ای تبدیل شده که زندگی فردی و

استروئید مصرفی با اثر بر غده هیپوفیز، از آزاد شدن هورمون‌های محرك غدد جنسی جلوگیری کرده و بیضه‌ها در فقدان عامل محرك شروع به تحلیل رفتن می‌نمایند. این پدیده فرد را به سمت ناباروری (عقیمی) خواهد برد و علاوه بر آن صفات ثانویه جنسی، تمایلات از میانی و توانایی‌های جنسی او را وابسته به استروئید مصرفی، می‌نماید.

واحدی در عفونت‌های مختلف به عمل می‌آید.
اهمیت این مسئله از آن جهت است که گاه نسخی
دیده می‌شود که برای عفونت‌های ساده دستگاه
تنفسی فوکانی اقدام به تجویز ۴،۳ و یا پنج عدد از
این آمپول‌ها شده است. بررسی‌های به عمل آمده
حاکی از آن است که:

- ۱- در عفونت‌های استرپتوکوکی دستگاه تنفسی
فوکانی یک تزریق داخل عضلانی بنزاتین
پنی‌سیلین ۱/۲۰۰/۰۰۰ کافی است.
- ۲- در عفونت‌های استرپتوکوکی پوست نظیر باد
سرخ (Erysiploid) یک تزریق داخل عضلانی
بنزاتین پنی‌سیلین ۱/۲۰۰/۰۰۰ کافی است.
- ۳- در عفونت سیفلیسی یک تک دوز ۲/۴۰۰/۰۰۰
واحدی از بنزاتین پنی‌سیلین توصیه شده است.

**گاه نسخی دیده می‌شوند که در
آن برای عفونت‌های ساده
دستگاه تنفسی فوکانی به بیمار
۴ یا ۵ عدد از این آمپول‌ها
تجویز شده است!**

باتوجه به موارد بالا اکثر موارد تزریق بیش از
یک آمپول ۱/۲۰۰/۰۰۰ پنی‌سیلین بنزاتین غیر
منطقی و فاقد وجاهت علمی بوده و تنها مورد
صرف دوزهای بالاتر از این مقدار (۲/۴۰۰/۰۰۰)
درمان عفونت‌های سیفلیسی است.

Micromedex 1999, drugdex, drug
evaluation.

**گزارش مرکز (مسـموـمـیـتـ بـاـ
سـیـپـروـهـپـتـادـینـ)**
کارفرمای یک کارخانه با مرکز اطلاع‌رسانی

بلروهای دیگر (از جمله HCG) و برای خلاصی از
عوارض داروهای گروه اخیر نیز به سراغ
بلروهای دیگری خواهد رفت و کلاف پیچیده سوء
استقاده دارویی را پیچیده‌تر می‌نماید. به کارگیری
هورمون (Human Chorionic Gonadotropin) (HCG) از سوی چنین افرادی (این هورمون از نظر
ساختمان و عمل تا حدود زیادی مشابه هورمون
محرك بیضه LH است) با همین منطق غلط و جهت
جلوگیری از کوچک شدن و تضعیف بیضه‌هاست.
بی‌شک مشاهده موارد درخواست و مصرف
HCG نمادی از گسترش مصرف استرتوئیدهای
ممنوعه و افزایش بروز عوارض آنهاست. برای
برخورد با این نا亨جاري اجتماعی برنامه‌ریزی
جامع و عملکرد همه جانب دستگاه‌های ذی‌ربط
ضروری به نظر می‌رسد. ورود ارگان‌های دخیل
در آموزش و پرورش، آموزش عالی، تربیت بدنی،
وزارت بهداشت و بهزیستی برای رسیده‌یابی و
گزینش راهکارهای مناسب، حیاتی است زیرا
صاحب‌نظران امر آموزش را در درجه اول و نظرات
بر باشگاهها و مدارس ورزش را اساسی‌ترین
روش‌های مقابله می‌دانند.

1. Micromedex 1999, drugdex, drug
evaluation.
2. Young ly koda - kimble ma, applied
therapeutics: the chincal use of drugs, 6th
editon, hancourer, applied therapeutics,
inc.pp. 87 - 1 - 9, 1995.

**گزارش مرکز (درمان با بنزاتین
پنی‌سیلین)**

تماس‌های مکرری پیرامون دوز درمانی
آمپول‌های پنی‌سیلین بنزاتین ۱/۲۰۰/۰۰۰

دارو و سموم تماس گرفته و پیرامون مسمومیت با قرص سیپروهپتادین درخواست اطلاعات نمودند. طبق اظهارات ایشان، فرد مسموم خانمی است ۲۲ ساله به وزن تقریبی kg ۵۵-۶۰ که در حدود یک ساعت قبل اقدام به مصرف ۲۰ عدد قرص سیپروهپتادین نموده است و در حال

سیپرو هپتادین یک داروی آنتی‌هیستامین است که دوز درمانی آن حدود ۴ تا ۲۰ میلی‌گرم است و عوارض مسمومیت با آن معمولاً در دوزهای بالاتر است $0/5 mg/kg$ ظاهر نمی‌شود

اختلال انعقادی ناشی از انالاپریل

خانمی به یک متخصص داخلی مراجعت کرده و پزشک پس از معاینه، متوجه فشار خون بالای او می‌شود. بدین جهت برای وی قرص انالاپریل ۵ میلی‌گرمی، روزی ۲ عدد تجویز می‌نماید.

**بعد از مصرف انالاپریل، $20 mg$ در روز به مدت چهار هفته، تجمع پلاکتی ممکن است کاهش یابد.
این اثر فقط در غلظت‌های درمانی دیده می‌شود**

این خانم متنکر می‌گردد که قرار است چند روز دیگر تحت جراحی دندانپزشکی قرار گیرد و از پزشک مربوطه سؤال می‌کند که آیا ممکن است مصرف این دارو مشکل برای او بوجود آورد. پزشک با مرکز اطلاع رسانی

حاضر، احساس خوابآلودگی، و سرگیجه دارد و تا حدودی اطراف خود راتار می‌بیند لیکن هوشیار است و با اطرافیان خود ارتباط برقرار می‌کند و قابلیت پاسخگویی به سوالات را دارد.

پاسخ:

سیپروهپتادین یک داروی آنتی‌هیستامین است که دوز درمانی آن حدود ۴ تا ۲۰ میلی‌گرم است و عوارض مسمومیت با آن معمولاً در دوزهای بالاتر از $0/5 mg/kg$ ظاهر نمی‌شود. فرد مسموم ذکر شده در حدود $mg 120$ دارو مصرف کرده است که با توجه به وزن ایشان حد سمی می‌باشد. علائم مسمومیت با این دارو، بیشتر عوارض آنتی‌کولینرژیک مانند، گشادی مردمک، تاری دید، برآفروختگی صورت و تضعیف CNS است که گاهی اوقات ممکن است تشنج نیز دیده شود. در مواردی که بیمار بیش از

عدد بوده است. بیمار به علت پنومونی در بیمارستان بستری بوده است و هنگام خروج این نسخه تجویل شده است. سؤال این است که آیا تداخلی بین این ۲ دارو وجود دارد.

پاسخ:

در مورد این نسخه دو نکته موردنموده است. اول این که دوز سیپروفلوکساسین در عفونت‌های تنفسی و حتی در نوع شدید آن معمولاً ۷۵۰ mg هر ۱۲ ساعت است که در این نسخه ظاهراً رعایت نشده است. نکته دوم تداخل

**دوز سیپروفلوکساسین در
عفونت‌های تنفسی و حتی در
نوع شدید آن معمولاً ۷۵۰ mg
هر ۱۲ ساعت است**

۲ دارو با یکدیگر است که از لحاظ بالینی، جزء تداخلات مهم طبقه‌بندی می‌شود، زیرا که سیپروفلوکساسین کلیرانس تئوفیلین را کاهش داده و باعث افزایش غلظت سرمی آن می‌شود و در نهایت ممکن است باعث بروز علایم سمی تئوفیلین (تهوع، طیش قلب، تشننج) گردد. از آن جایی که این تداخل به صورت تأخیری ظاهر می‌شود پزشک مربوطه باید از این امر آگاه باشد. بنابراین توصیه شد که بیمار با پزشک خود تماس گرفته و پیرامون این امر مشاوره مجددی داشته باشد.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

**کزارش عارضه جانبی کلروکین
خانمی ۳۲ ساله ضممن تماس با مرکز**

تماس گرفته و پیرامون این مسئله اطلاعاتی خواستند.

پاسخ:

کزارشی وجود دارد که نشان می‌دهد بعد از مصرف انالاپریل، ۲۰ mg در روز به مدت چهار هفته، تجمع پلاکتی کاهش می‌یابد. این اثر فقط در غلظت‌های درمانی دیده می‌شود. بنابراین بهتر است در صورت صلاحیت پزشک مربوطه تا قبل از جراحی دندانپزشکی از داروهای دیگر که روی سیستم انعکادی تأثیری ندارند، استفاده شود و یا این که تازمان جراحی در صورت مصرف انالاپریل، از لحاظ سیستم انعکادی تحت نظر پزشک باشند تا اگر مشکل وجود داشت، دندانپزشک مربوطه از آن آگاه باشد.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

**تداخل تئوفیلین و سیپروفلوکساسین
یکی از همکاران داروساز با مرکز
اطلاع‌رسانی تماس گرفته و اظهار داشتند که
نسخه‌ای به داروخانه آمده است که حاوی قرص**

**سیپروفلوکساسین کلیرانس
تئوفیلین را کاهش داده و باعث
افزایش غلظت سرمی آن
می‌شود و در نهایت ممکن است
باعث بروز علایم سمی تئوفیلین
(تهوع، استفراغ، طیش قلب،
تشنج) گردد**

سیپروفلوکساسین ۵۰۰ میلی‌گرم هر ۶ ساعت یک عدد و قرص تئوفیلین ۲۰۰ میلی‌گرمی روز ۳

گزارش مرکز (راش پوستی با والپرولیک اسید)

در تماس با مرکز اطلاع رسانی مشخص شد بیمار یک آقای ۲۳ ساله می باشد که دارای سابقه صرع است از دو ماه پیش روزی ۳ عدد والپرولیک اسید + ۲ عدد پروپرانولول ۱۰ mg مصرف می کنند. گاهی در بعضی نقاط پوست احساس سوزش و خارش دارند و پوست قرمز می شود. سپس بعد از گذشت چند روز این حالت برطرف می شود.

پاسخ:

باید دانست که واکنش های پوستی با والپرولیک اسید چندان فراوان نیست اما گزارش شده است. راش پوستی، حساسیت به نور،

واکنش های پوستی با والپرولیک اسید چندان فراوان نیست اما گزارش شده است

خارش پوستی، اریتم مولتی فرم و سندرم استیونس جانسون تا کنون با این دارو گزارش شده است. از عوارض شایع دیگر آن سرگیجه، تهوع و استفراغ، درد معده، حالت های بیقراری و عصبی، اسهال یا بیبوست و ریزش مو می باشد.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

گزارش مرکز (سردرد با پرفنازین)
در تماس با مرکز اطلاع رسانی مشخص شد،
بیمار ۲۷ ساله ای که به علت اضطراب از چند ماه

اطلاعات دارو و سموم پیرامون عوارض داروی کلروکین سؤال می نمایند. ایشان case شناخته شده لوپوس اریتماتوز بوده و از سه ماه پیش تحت درمان با کلروکین قرار گرفته است. از چندی پیش ایشان چهار اختلال میدان بینایی به صورت دیدن لکه های تیره متحرک در میدان دید و پرپر زدن Fluttering شده و به همین دلیل با مرکز تماس گرفته است.

عوارض چشمی از جمله

مهم ترین عوارض مصرف

کلروکین است. این عوارض

ممکن است به صورت تاری دید

یا اختلال تطابق در کوتاه مدت

دیده شود

پاسخ:

عوارض چشمی از جمله مهم ترین عوارض مصرف کلروکین است. این عوارض ممکن است به صورت تاری دید یا اختلال تطابق در کوتاه مدت باشد. مصرف طولانی مدت کلروکین می تواند باعث اختلال قرنیه، دژ نزاکیون پیگماته شبکیه، اختلال دید رنگی، پیگماتاسیون دانه ای ماکولا، تنگی شریان شبکیه، فوتوفوبیا و کوری گردد. پدیده پرپر زدن (Fluttering) از جمله نشانه های اختلالات شبکیه است. بنابراین با شک به بروز اختلال چشمی کلروکین به ایشان توصیه گردید سریعاً ضمن قطع موقت دارو جهت معاینه به پزشک مربوطه و احیاناً جهت مشاوره پزشکی به نزد پزشک متخصص چشم مراجعه نمایند.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

در منابع اشاره شده است بر این که خانمی ۴۰ ساله که از کودکی آسم داشته ولی سابقه حساسیت یا آسم با مصرف آسپرین نداشته، با مصرف mg ۴۰۰ آیوبورو芬 دچار حمله آسم شده و ۹۰ دقیقه بعد دچار ایست تنفسی و سپس فوت شده است.

باید توجه داشت در افراد با سابقه حساسیت آرژیک به خصوص بیماران مبتلا به عوارض سهگانه ناشی از آسپرین (پولیپ بینی، آرژی، آسم) تمام NSAIDs (آسپرین، مفتامیک اسید، بروفن، ایندوماتاسین...) می‌توانند موجب بروز انقباض نایرها یا آنافیلاکسی شوند. بنابراین در فردی که یکبار دچار این حالت شده بهتر است دیگر از این دسته از داروها استفاده نشود.

**در افراد با سابقه حساسیت
آلرژیک به خصوص بیماران مبتلا
به عوارض سهگانه ناشی از
آسپرین (پولیپ بینی) آرژی،
آسم) تمام NSAIDs (آسپرین،
مفتامیک اسید، بروفن،
ایندوماتاسین...) می‌توانند
موجب بروز انقباض نایرها یا
آنافیلاکسی شوند**

استامینوفن معمولاً در این حالت بی‌خطرتر است. اما مشاهده شده که استامینوفن در بیماران با ایدیوسینکرازی آسپرین، آسم ایجاد نموده است.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

قبل روزانه ۲ پرفنازین مصرف می‌کنند مدتی است که به علت افزایش اضطراب ایشان، طبق دستور پزشک این مقدار به ۴ mg رسیده است. تقریباً از زمان افزایش مقدار مصرف دارو، سردردهای موقت در نقاط مختلف سر پیدا کرده‌اند.

**سودرد، دهان خشک، سرگیجه و
احساس خستگی، افزایش وزن،
کم شدن اشتها و میل جنسی و
تیرگی دید از عوارض این دارو
می‌باشد**

سودرد، دهان خشک، سرگیجه و احساس خستگی، افزایش وزن، کم شدن اشتها و میل جنسی و تیرگی دید از عوارض این دارو می‌باشد به این بیمار توصیه شد در صورت کاهش اضطراب (از بین رفتن عوامل بیرونی) با مشورت پزشک خود مجدد مقدار دارو را کم کنند.

Micromedex 1999, drugdex, drug evaluation.

**گزارش مرکز (حمله آسم با مصرف
ایوبورو芬)**

خانمی ۴۰ ساله که سابقه حساسیت آرژیک داشته با مصرف یک قرص ایوبورو芬 (جهت درد دندانی)، دچار حمله آسماتیک شده و به بیمارستان انتقال داده شد.

سؤال:

آیا ممکن است ایوبورو芬 در افراد دیگر این حالت را ایجاد کند؟